

Bài Hướng Dẫn Thực Hành

Tìm đường đi ngắn nhất với Dijkstra**1. Thuật toán Dijkstra**

Cho $G=(X,E)$ là một đồ thị có trọng không âm gồm n đỉnh. Thuật toán Dijkstra được dùng để tìm đường đi ngắn nhất từ đỉnh i đến j cho trước.

Gọi L là ma trận trọng lượng (với qui ước $L_{hk} = +\infty$ nếu không có cạnh nối từ đỉnh h đến đỉnh k).

Ta sử dụng thêm hai mảng để lưu vết của quá trình tìm đường đi:

- $Length[\dots]$: lưu độ dài từ đỉnh đầu i đến các đỉnh trong đồ thị.
- $Last[\dots]$: lưu đỉnh liền trước nó trên đường đi.

Bước 1: Gán $T := X$ và gán các nhãn:

$Length[i] = 0;$

$Length[k] = +\infty$ với $\forall k \in X \setminus \{i\};$

$Last[k] = -1; \forall k \in X;$

Bước 2: Nếu $j \notin T$ thì dừng và giá trị $Length[j]$ là độ dài đường đi ngắn nhất từ i đến j và $Last[j]$ lưu đỉnh nằm ngay trước j trên đường đi đó.

Bước 3: Chọn đỉnh $v \in T$ sao cho $Length[v]$ nhỏ nhất và gán $T := T \setminus \{v\}.$

Bước 4: $\forall k \in T$ và có cạnh nối từ v đến k :

Nếu $Length[k] > Length[v] + L_{vk}$ thì

$Length[k] = Length[v] + L_{vk};$

$Last[k] = v;$

Cuối nếu

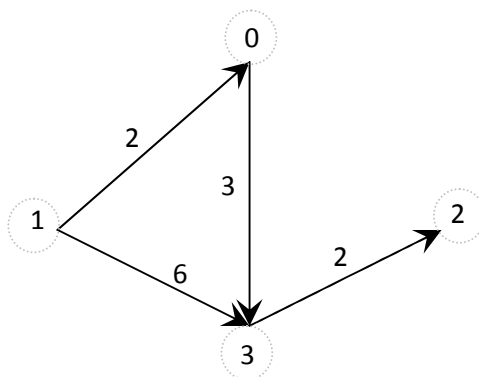
Cuối với mọi

Trở về bước 2

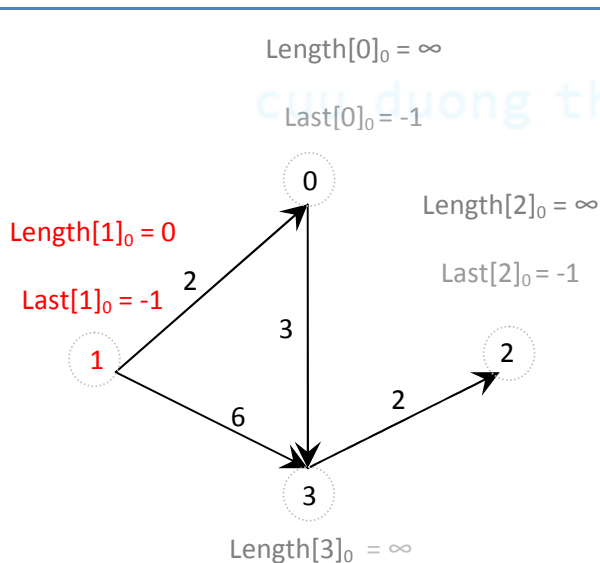
Chú ý: Khi thuật toán dừng, nếu $\text{Length}[j] = +\infty$ thì không tồn tại đường đi từ i đến j , nếu ngược lại thì $\text{Length}[j]$ là độ dài đường đi ngắn nhất.

2. Ví dụ Dijkstra

Cho đồ thị sau:

Tìm đường đi ngắn nhất từ đỉnh 1 đến đỉnh 2 trong đồ thị.

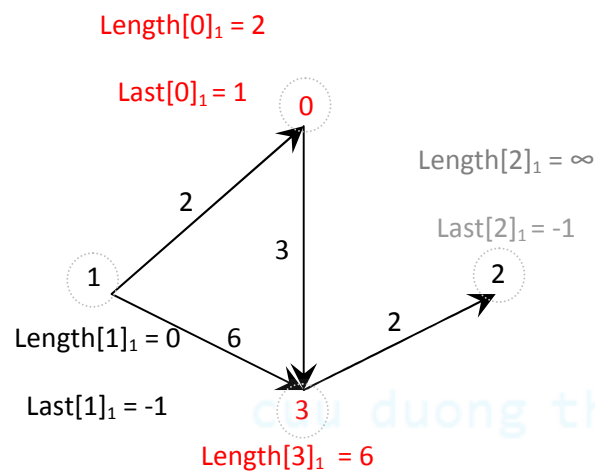
Bước 1: khởi tạo

Khởi tạo đỉnh 1 với độ dài min hiện tại là 0, và nhận đỉnh trước là chính nó (hoặc -1, điều này không quan trọng). Các đỉnh còn lại đều được gán độ dài min là ∞ . Dưới đây là bảng mô tả

$T[] \backslash \text{step}$	0
0	0
1	1
2	2
3	3

$\text{Length}[] \backslash \text{step}$	0
0	∞
1	0
2	∞
3	∞

Last[]\step	0
0	-1
1	-1
2	-1
3	-1

Bước 2: đỉnh 2 vẫn thuộc T ta sang bước kế tiếp.

Bước 3: chọn đỉnh có độ dài nó nhỏ nhất. Ở đây là đỉnh 1, ta loại đỉnh này ra.

T[]\step	0	1
0	0	0
1	1	~~1~~
2	2	2
3	3	3

Bước 4: Các đỉnh còn lại đều có Length[] cực đại nên ta cập nhật lại như sau

Length[]\step	0	1
0	∞	→ 2
1	0	→ 0
2	∞	→ ∞
3	∞	6

Last[]\step	0	1
0	-1	→ 1
1	-1	→ -1
2	-1	→ -1

		3	-1	1	
--	--	---	----	---	--

Length[0]₂ = 2

Last[0]₂ = 1

Length[1]₂ = 0

Last[1]₂ = -1

Length[2]₂ = ∞

Last[2]₂ = -1

Length[3]₂ = 5

Bước 2 (lần 2): đỉnh 2 vẫn thuộc T ta sang bước kế tiếp.

Bước 3 (lần 2): trong T, chọn đỉnh có độ dài nhỏ nhất. Ở đây là đỉnh 0, nên:

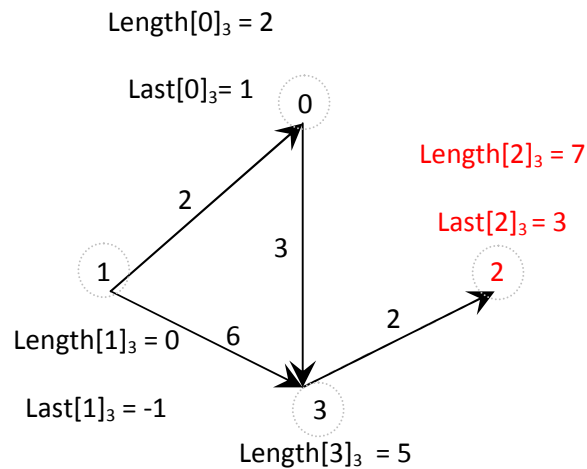
T[]\step	0	1	2
0	0	0	∞
1	1		
2	2	2	2
3	3	3	3

Bước 4 (lần 2): tính độ dài từ đỉnh 0 vừa xét ở trên đến các đỉnh còn lại trong T.

Đỉnh số 3 có chi phí mới là 2+3=5 nhỏ hơn chi phí cũ (6), vì vậy ta cập nhật lại đỉnh này.

Length[]\step	0	1	2
0	∞	2	2
1	0	0	0
2	∞	∞	∞
3	∞	6	5

Last[]\step	0	1	2
0	-1	1	1
1	-1	-1	-1
2	-1	-1	-1
3	-1	1	0

Bước 2 (lần 3): đỉnh 2 vẫn thuộc T ta sang bước kế tiếp.

Bước 3 (lần 3): lấy đỉnh 3 ra khỏi T vì có độ dài nhỏ nhất:

T[]\step	0	1	2	3
0	0	0		
1	1			
2	2	2	2	2
3	3	3	3	3

Bước 4 (lần 3): tương tự ta cũng tính độ dài từ đỉnh 3 đến đỉnh còn lại trong T.

Đỉnh số 2 có chi phí mới là $5+2=7 < \infty$.

Length[]\step	0	1	2	3
0	∞	2	2	2
1	0	0	0	0
2	∞	∞	∞	7
3	∞	6	5	5

Last[]\step	0	1	2	3
0	-1	1	1	1
1	-1	-1	-1	-1
2	-1	-1	-1	3
3	-1	1	0	0

Bước 2 (lần 4): đỉnh 2 vẫn thuộc T.

Bước 3 (lần 4): lấy đỉnh 2 ra khỏi T vì có độ dài nhỏ nhất, lúc này

T \ step	0	1	2	3	4
0	0	0			
1	1				
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3		

Lúc này đỉnh 2 không còn nằm trong T nữa, chúng ta kết thúc thuật toán.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Bài Tập Thực Hành

Thuật toán Dijkstra**I. Quy định:**

- Thời gian làm bài: **2 tuần** (deadline xem trên moodle)
- Loại bài tập: **cá nhân**
- Cấu trúc bên trong thư mục **MSSV** bao gồm các thư mục
  - o **Source**: thư mục chứa toàn bộ source code
  - o **Document**: chứa báo cáo (**MSSV.doc** hoặc **MSSV.docx**)
  - o **Release**: thư mục chứa file thực thi (**MSSV.exe**).
- Nén toàn bộ thư mục thành file **MSSV.zip** hoặc **MSSV.rar**
- Nộp bài lên moodle.

Lưu ý: tất cả các bài làm sai quy định sẽ không được chấm tức là 0 điểm.

II. Đề bài:**1. Yêu cầu bắt buộc:**

Sử dụng thuật toán Dijkstra tìm đường đi ngắn nhất giữa 2 đỉnh cho trước của đồ thị đơn có hướng và có trọng số dương. Chương trình được viết ở dạng Console với 3 tham số dòng lệnh lần lượt là đường dẫn tập tin đầu vào và đường dẫn tập tin đầu ra:
Ví dụ tham số dòng lệnh:

MSSV.exe input.txt output.txt

Hoặc

MSSV.exe C:\input.txt D:\output.txt

Lưu ý: đường dẫn/ tên tập tin đầu vào và đầu ra có thể thay đổi (không cố định)

Cấu trúc dữ liệu đầu vào:

- Dòng đầu tiên: **số đỉnh đồ thị (N)**.
- N dòng tiếp theo: **ma trận kề** của đồ thị với quy ước:
  - o $A[i][j] > 0$: trọng số cạnh nối trực tiếp i và j.
  - o $A[i][j] = 0$: không có cạnh nối trực tiếp i và j.
- Dòng cuối cùng: chỉ số đỉnh bắt đầu s và đỉnh kết thúc g.

Cấu trúc dữ liệu đầu ra:

Nếu không có đường đi ngắn nhất từ s đến g thì xuất -1. Ngược lại xuất các thông tin sau:

- Dòng đầu tiên: chi phí đi từ s đến g (tổng trọng số các cạnh phải đi qua).
- Dòng thứ hai: đường đi ngắn nhất từ s đến g.

- Trong trường hợp có nhiều đường đi ngắn nhất từ s đến g thì chỉ cần xuất 1 đường đi tùy ý.

2. Yêu cầu nâng cao (cộng điểm):

- Cải tiến thuật toán **Dijkstra** để tìm **tất cả** đường đi ngắn nhất từ s đến g.
- Xuất các đường đi theo thứ tự tăng dần với định nghĩa “*nhỏ hơn*” như sau:

$$A < B \Leftrightarrow$$

- Hoặc Số đỉnh (A) < Số đỉnh (B)
- Hoặc Số đỉnh (A) = Số đỉnh (B), $A(k) < B(k)$ với $k = \min(i \mid A(i) \neq B(i))$

Ví dụ:

Tập tin đầu vào	Đồ thị	Tập tin kết quả
<pre> 9 0 2 1 0 0 0 0 0 10 0 0 0 3 0 0 0 0 0 0 1 0 4 0 0 0 0 9 0 0 0 0 1 3 0 0 5 0 0 0 0 0 1 1 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 2 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 8 </pre>		<pre> 10 0 8 0 2 8 0 1 3 8 0 2 3 8 0 2 1 3 8 0 1 3 4 6 7 8 0 2 3 4 6 7 8 0 2 1 3 4 6 7 8 </pre>

III. Nội dung báo cáo:

Báo cáo cần thể hiện rõ các nội dung sau:

- Ý tưởng thuật toán đã cài đặt (thuật toán Dijkstra và phần cải tiến nếu có).
- Cách tổ chức thiết kế chương trình.